

**Tanulmányi és vizsgakövetelmények Orvosi szociológia tantárgyból
II. éves orvostanhallgatók részére**

A képzés során a hallgatók megismerkednek az egészségfenntartás és a betegségfolyamatok társadalmi hátterével, az orvoslás, az egészségügyi ellátás szociológiai dimenzióival.

Az Orvosi szociológia oktatása heti 2 óra szemináriumi foglalkozás formájában történik.

1. A szemináriumokon való részvétel a hallgatók számára kötelező (SZTE ÁOK Kari Tanulmányi Ügyrend 9.6. és 9.8. pontok alapján).
2. 10 percnél hosszabb késés a gyakorlatról való teljes távolmaradásnak minősül.
3. Maximum két szemináriumról lehet hiányozni. Két hiányzás esetén nem szükséges igazolás, a harmadik hiányzást viszont a legközelebbi alkalommal a szemináriumvezetőnél igazolni kell. A szeminárium – a félév során maximum két alkalommal – az azonos heti más időpontban megtartott szemináriumon pótolható, mely tényről a hallgató mindkét oktatót köteles tájékoztatni. A pótlás csak akkor elfogadott, ha a hallgató a teljes szemináriumon részt tud venni.
4. A 3 vagy több alkalommal hiányzó és a hiányzást nem pótló hallgató kurzusának elfogadását az Intézet megtagadja, pótlási lehetőséget csak kivételes esetben, a Dékánnak benyújtott kérelem kedvező elbírálása esetén biztosítunk. A kérelem elutasítása esetén a tantárgy nem teljesített.
5. A szemináriumi jelenlétek a csoporthoz tartozó Coospace szintér „Jelenléti alkalmak” felületén rögzítésre kerülnek.
6. A szemináriumokon követelmény az önálló hallgatói munkavégzés:

6.1. Önálló prezentáció (20 pont szerezhető, megajánlott jegy esetében minimum 15 pontot el kell érni)

A félév során egy alkalommal, előre egyeztetett szemináriumon valamennyi hallgató számára kötelező beszámolni egy – az orvosi szociológia tárgykörébe tartozó – témaköréről a szakirodalom (részben) önálló felkutatása és feldolgozása alapján. A prezentációt a szemináriumvezető értékeli, nem megfelelés (kritériumoktól való eltérés, a prezentáció nem készül el az előzetesen egyeztetett időpontig) esetén kérheti annak javítását vagy ismétlését. A prezentáció elfogadásához legalább 8 pontot kell elérni. A megfelelő időben és minőségben elkészített prezentáció a félév aláírásának feltétele.

A prezentációk struktúrája, követelményei és értékelési szempontjai:

- **Felhasznált források:** a tematikus listán szabadon választható témakörökhöz kapcsolódó, az oktató által kiadott egy irodalom, valamint egy szabadon választott forrás (témához kapcsolódó cikk, könyvfejezet, felmérés, videó stb. feldolgozása). **5 pont adható**
- **Időtartam:** a prezentáció időtartama 10 perc+5 perc diskusszió. **5 pont adható**
- **Tartalom:** a diák rendezettek; a diákon szereplő szöveg érthető, átlátható. **5 pont adható**
- **Előadásmód, interaktivitás:** az előadás retorikai minősége, vitakészség, az interaktivitás minősége – előadásonként 3-4, a diák tartalmára vonatkozó kérdés feltüntetése az utolsó dián, melyekre a csoport felel; az előadó is válaszol a csoport által megfogalmazott kérdésekre. **5 pont**
- A prezentáció elfogadott típusai: .ppt(x), .pdf.

- A hallgatóknak legkésőbb 2022. szeptember 12-ig kell témát választani a Coospace-en megadott listából. A hallgatók a Coospace „Jelentkezés” menüben választhatják ki témájukat.
- A prezentációt a Coospace-re kell feltölteni ppt formátumban (Hallgatói prezentációk mappa) a szeminárium előtt legkésőbb 24 órával. Amennyiben a prezentáció feltöltése elmarad, 5 pont kerül levonásra.
- A prezentációt az oktató által megjelölt szeminárium időpontjában elő kell adni.
- Az előadás mutasson rá a téma mindennapi orvosi gyakorlattal való kapcsolatára.
- A prezentáció bemutatása minden esetben az előre megbeszélte és beosztott időpontban történik, ettől eltérni csak nagyon indokolt esetben, az oktatóval előre megbeszélve lehetséges. Ha valamely nem igazolható esemény miatt nem készül el a referátum az oktatóval előre megbeszélte időpontban, akkor az oktató megtagadhatja a félév elismerését.

6.2. Kutatási terv (20 pont szerezhető, megajánlott jegy esetében minimum 15 pontot el kell érni):

Kutatási terv írása kiscsoportokban (3-5 hallgató) egy választott módszerrel:

- Interjú készítése szakorvossal, rezidenssel, külföldi orvostanhallgatóval vagy ápolóval VAGY
- Kérdőív készítése (online/papír formátumú kérdőív), próbakérdezés hallgatókkal.

A kutatási tervvel kapcsolatos részletes követelmények a Coospace-en a „Kutatási terv” című mappában-ban érhetőek el.

7. A félév végi **kollokvium** és a félévközi demonstrációk tananyagát a kiadott kézirat képez.
8. A **félévközi demonstráció**: a félév során két alkalommal Coospace teszt formájában ellenőrzik az oktatók a hallgatók tudását. A demonstráció megírása nem kötelező, de részét képezi a hallgató évközi munkája alapján megajánlható kollokviumi jegynek. A Coospace tesztet a tematikában szereplő héten, az óra időpontjában jelenléti formában kell teljesíteni. Demonstrációnként 30 pontot lehet elérni. A megajánlott jegy egyik kritériuma két sikeres demonstráció (minimum 21-21 pont – 70% elérése demonstrációnként) megírása.
9. Az írásbeli vizsga definíciókból és esszékérdésekből áll, maximum 60 pont érhető el. Az írásbeli vizsga megírására 90 perc áll rendelkezésre. **A kollokvium jegye három részből – a prezentáció, a választott feladat, valamint az írásbeli vizsga (vagy demonstrációk) során elért eredményből – áll össze (20+20+60 pont).** A félév végi **írásbéli vizsgát** a hallgatók kiválthatják a két félév közötti **demonstráció** sikeres megírásával (ld. 7. pont). A kollokviumi jegy meghatározása az alábbiak szerint történik:
  - a) Önálló prezentációra kapott pontszám (maximum 20 pont)
  - b) Kutatási terv (maximum 20 pont)
  - c) A félév végi írásbéli vizsgán szerezhető maximum: 60 pont. A két demonstráción szerezhető maximum: 60 pont. Megajánlott jegy esetében mindkét demonstráción minimum 21 pontot (70%) el kell érni a jegy megajánlásához; a referátum, illetve a kutatási terv pontszáma csak ebben az esetben számít bele a megajánlott érdemjegybe. Az SZTE TVSZ 9.4. pontja szerint „jegymegajánlás a tantárgyi követelményekben közzétett módon ötfokozatú érdemjegynél csak jeles, jó vagy közepes minősítésre, háromfokozatú minősítésnél kiválóan megfelelt vagy megfelelt minősítésre vonatkozhat.”

A kollokviumi jegy ponthatárai:

- 0–51 pont: 1 (elégtelen)
- 52–65 pont: 2 (elégséges)
- 66– 77 pont: 3 (közepes)
- 78–90 pont: 4 (jó)
- 91–100 pont: 5 (jeles)

A tantárgy teljesítéséhez a félév végi írásbeli vizsgán minimum 36 pontot (60%) el kell érnie a hallgatónak. Kevesebb pontszám esetén a referátumért járó pontszámok nem kerülnek érvényesítésre.

10. Tanulmányi ügyintézésre személyesen, e-mailen vagy Coospace üzenetben van lehetőség. A tanulmányi felelős: Erdős Csaba (erdos.csaba@med.u-szeged.hu). Tanulmányi ügyekkel kapcsolatos hallgatói e-maileknek tartalmazniuk kell a következő adatokat: hallgató teljes neve, kar, csoportszáma, Neptun kódja. Ezen adatok bármelyikének hiányában a beérkezett e-mailek a tanulmányi felelősnek nem áll módjában válaszolni.

A félév aláírásának feltételei

- A szemináriumi hiányzások száma nem haladhatja meg a féléves órák 25%-át.
- Beszámoló egy – az orvosi szociológia tárgykörébe tartozó – témaköréről (a szemináriumvezető által elfogadott minőségben és az előre megadott időpontban megtartva), a Coospace felületére feltöltve.
- A megadott határidőig szemináriumon prezentált, a Coospace felületén beadott és elfogadott kutatási terv.

A tananyag elsajátításához felhasználandó anyagok

Molnár R, Erdős Cs. Orvoslás és társadalom. Kézirat, 2022

A Népegészségtani Intézet honlapja: <http://web.med.u-szeged.hu/puhe>

Szeged, 2022. szeptember 5.

Dr. Paulik Edit s.k.
tanszékvezető egyetemi tanár

A tantárgy elvárt kimeneti követelményei (a tantárggyal kialakítandó konkrét tanulási eredmények):

TUDÁS	KÉPESSÉG	ATTITÚD	FELELŐSSÉG-AUTONÓMIA
Ismeri a társadalomtudományi vizsgálómódszereket. Definiálni tudja a társadalomtudományos kutatáshoz szükséges eszközöket.	Képes kisebb kérdőíves, interjú vizsgálatok megtervezésére és komplett lebonyolítására.	Fogékony a társadalomtudományi vizsgálatok eredményeire, melyeket hozzá tud illeszteni a természettudományos alapú orvosi tudásához. Törekszik egészségspecifikus kutatásokban való részvételre, kutatástervezési folyamatokba való bekapcsolódásra.	Szakmai útmutatás alapján, részt vesz a lakosság körében zajló empirikus vizsgálatokban.
Tisztában van a magatartástudományok orvoslásban betöltött szerepével. Felismeri a szomatikus, pszichés, szociális okok közötti kapcsolatokat.	Képes a betegségeket és a gyógyítás folyamatát a hozzájuk kapcsolódó pszichés és társadalmi háttértényezőkkel együtt értelmezni.	Nyitott a betegségek kialakulásában szerepet játszó szomatikus, pszichés és szociális okok azonosítására.	
Felismeri a szocializáció jelentőségét a betegek, a pályaszocializáció fontosságát a saját viselkedésében. Tisztában van az orvosi hivatás társadalomban betöltött szerepével, az orvosává válás folyamatával.	Képes az orvos szerep hivatásszerű gyakorlására.	A szocializációs folyamatok megértése révén empátikusabbá válik a betegellátásban. Hajlandó az orvos szerep társadalomra gyakorolt hatását is felismerni.	Felelős döntéseket hoz saját hivatásával kapcsolatban.
Ismeri az orvosok egészségi állapotára és a hivatás gyakorlására vonatkozó tendenciákat, rizikó és protektív tényezőket.			Tisztában van a saját egészsége megőrzésével/fejlesztésével kapcsolatos az egyéni felelősséggel.
Jellemezni tudja az orvos-beteg kapcsolat legfőbb típusait. Ismeri az orvos-beteg kapcsolat szociokulturális sajátosságait, a szerepkonfliktust és a konfliktushelyzetek megoldási lehetőségeit.	Képes a tanultak hasznosítására a megfelelő orvos-beteg kapcsolat kialakítása során. Képes lesz a különböző konfliktushelyzetek felismerésére, beleértve a munka és a magánélet közötti konfliktushelyzeteket is.	Beleérző-megértő attitűdje révén optimális orvos-beteg kapcsolat kialakítására törekszik. Saját szerepeiből fakadó konfliktushelyzetek felismerésére nyitottabbá válik.	A compliance és adherencia kutatásában aktívan részt tud venni. Rálátása van a betegviselkedés összetevőire.
Ismeri az orvoshoz	A betegekkel való	Hajlandó az orvos-	

fordulás és a betegviselkedés szociológiai szabályszerűségeit.	kapcsolatba kerülés során képes felismerni az orvosi szociológiai vizsgálatok által feltárt szabályszerűségeket, az orvoshoz fordulás motivációt.	beteg kapcsolat megfelelő fejlesztésére, átalakítására.	
Ismeri a stigmatizáció, a deviáns magatartások kialakulásának társadalmi hátterét, a fogyatékossgal élők társadalmi helyzetét. Tisztában van a stigmatizáció egészségspecifikus hatásával.	Képes a betegek kedvezőtlen megítélésének hatásait felismerni gyógyításuk folyamatában.	Támogatja a betegeket a stigmatizáció elleni küzdelemben is. Érdeklődést mutat a beteget segítő nemcsak orvosi lehetőségekre.	Közreműködik a különböző betegcsoportok elleni stigmatizáció csökkentését célzó társadalmi programokban.
Ismeri a társadalom alapfolyamatait (strukturálódás, rétegződés, mobilitás) és a betegségek kialakulására gyakorolt hatásukat. Felismeri a betegségek kialakulására gyakorolt társadalmi tényezőket, okokat, mechanizmusokat. Ismeri az egészségre ártalmas társadalmi folyamatokat.	A beteget és a betegségeket képes bio-pszicho-szociális egységében látni. Érti és használja a biomedikális szemlélettel szemben a bio-pszicho-szociális szemléletet.	Nyitott a társadalomban zajló folyamatok értékelésére.	Hajlandó szakmai szervezetekkel együttműködni a társadalmi egyenlőtlenségek csökkentése érdekében.
Ismeri a Magyarországon élő hátrányos helyzetű csoportok (szegények, romák, hajléktalanok, munkanélküliek) jellemzőit és a helyzetük társadalmi háttértényezőit.	Gyakorlatban érti, mit jelent a „szegénység kultúrája”.	A betegellátáson tekintettel van a hátrányos helyzetű egyének, családok sajátos élethelyzetére és értékrendszerére.	A hátrányos helyzetű csoportok esetében képes más szakemberekkel együttműködni.
Jellemezni tudja a családi együttélés és a családon belüli agresszió különböző formáit. Ismeri a családot befolyásoló társadalmi tényezőket. Ismeri azokat a szituációkat amikor a betegnek családon kívüli támogatásra, illetve más szakember bevonására van szüksége.	Felismeri a családi háttér betegekre gyakorolt hatását és felismeri, ha családon belüli bántalmazás történik. A beteget, a betegséget képes környezetével együtt értelmezni.	Nyitott a családon belüli erőszak felismerésére.	
Ismeri a tudományos előadás kritériumait.	Képes egy önálló tudományos előadás szerkesztésére, prezentálására.	Fogékony az ismeretek tudományos igényű rendszerezésére és prezentálására.	Önállóan tart előadásokat.